

АРХИВ

05
К 41

КОММУНИЗМА
ДОҒРУ
ИРОЛИ!

5-чи БЕШИЛЛИК

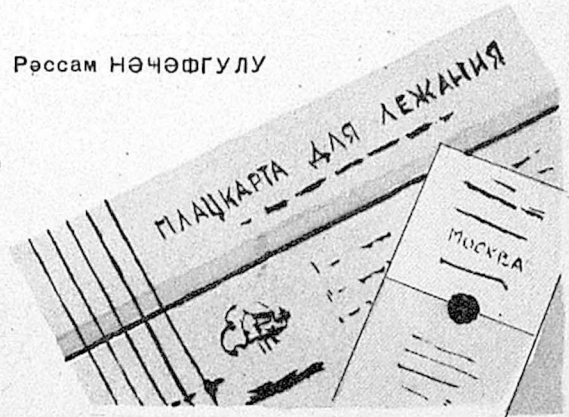

К И Р П И

Шаньш олун!

Рәсәм НӘЧӨФГУЛУ

- Фамилиян?
- Надүрүстов.
- Ихтисасын?
- Тәканверән.

Надүрүстов үч илдән бәри ихтисасы һаггында сорушулан суала белә чаваб верир. Бу сөзләри дейәркән үзүнүн күлмәси онун бу ихтисасдан чох разы галдыгыны көстәрир, Әслинә бахсан о, бу ихтисасы бирдән-бирә тапмамышдыр. Яхшы вә газанчлы пешә ардынча хейли ерә баш вурмуш, хейли гапылар ачмыш, тәрчүмейи-һалында, өзүнүн яздыгы кими, элли беш яшлы өмрүнүн гырх үчүнү дүканларын пүштахтасы далында даяныб, мал сатмыш, амбарлара дүшүб-галхмыш, әмтәәшүнаслыгла мәшғул олмушдур. Ахырда, анчаг бу сон үч илдә, өмүр кәдийинин тәпәсинә дырмандыгы заман бу „тәканверән“ вәзифәси бир сәадәт улдузу кими онун үзүнә күлмүшдүр.

Ән әввәл, Азәрбайчан ерли сәнае тәһизаты вә сатышы идарәсиндә онун ихтисасыны бу адла адландырмышлар.

Идарәнин мүдири Дяконов демишдир:

— Әмр верәк, Надүрүстов башга шәһәрләрә командировка кедиб, бизим ишләрә тәкан версин.

— Кедәрәм дә, тәкан да верәрәм, тәки сиз мәни көндәрин.

Надүрүстовун командировкасы исә башга командировкалара бәнзәмәз. Бу, „тәканвермә“ командировкасыдыр, тутаг ки, бир завод онларын сифариши илә бир шей, мәсәлән, лүстра һазырлайыр. Надүрүстов чарпайысындан әлини телефона атыб:

— Лүстралар һазырдырмы?—дейә, сорушур.

— Гуйруглары, даһа доғрусу, гуйруг һиссәләри галыр.

Надүрүстов шад бир һалда күлүр:

— һа-һа-һа, әлбәттә, гуйругсуз иш кечмәз. Чох разыям, хаһиш әдирәм, гуйруглары гошун. Бир аз тәләсин.

— Тәләсәрик, йолдаш Надүрүстов. Архайын олун.

Демәк, тәкан верилди. Инди Надүрүстов чарпайыда архайынча бу бөйрү үстән о бири бөйрү үстә дәнә биләр.

Надүрүстов 1949-чу илин ноябрындан 1951-чи ил март айына гәдәр ишләрә тәкан вермәк үчүн даянмадан Москва кедиб-кәлмишдир. Йох, охучу мәни багышласын, кетмишдир, анчаг кәлмәмишдир. Бақыда гуллулда, Москвада командировкада һесабулунмушдур; йә’ни, Москвада да бир о гәдәр чох галмамышдыр: вур-тут 513 күн. О, Москвада ишләрә тәкан вермишдир, Бақыда идарәнин мүдири К. С. Дяконов вә баш мүһасиб, И. Н. Клейндә пуллара тәкан верәрәк, она 13 657 манат көндәрмишләр.

Һәр шейин өзүнә мәхсус ганунлары олдуғу кими, тәканвермә командировкасынын да өзүнә мәхсус ганунлары вар. Мәсәлән, һеч бир командировкада трамвай, троллейбус, метро, автобус үчүн пул нә вериләр, нә дә алынар. Амма, Надүрүстов Бақыдакы достларынын көмәйи илә 1 685 манат трамвай, троллейбус, метро, автобус пулу алмышдыр. Башга чүр дә ола билмәзди. Мадам ки о, тәкан вермәйә киришмишдир, идарәнин кассасына әлә бир тәкан вурмалы иди ки, тәкана бәнзәсин!

Һәр бир кәс өз ихтисасында артыб бөйүдүйү кими, бизим Надүрүстов да өз ихтисасында бөйүдү. О, Азәрбайчан ССР Назирләр Совети янындакы материал тәһизаты вә сатышы идарәсинә кәлән-

— Олармы, йолдаш Надүрүстов?

— Олар-олар,—дейә, өз-өзүнә чаваб верди.—Һамысы сәнин го чаглыгындан асылыдыр. Дейибләр ки, бачарана чан гурбан.

Надүрүстовун бачарыгына сөз ола билмәзди. О, анкетләриндә языр ки, „Тәһсилим йохдур, өз-өзүмә өйрәнмишәм“. Адамын инсафы вар, өз-өзүнә өйрәнмиш олса да, пис өйрәнмәйиб.

Надүрүстовун тәгдим әтдийи пул һагг-һесабына бахаркән, бир дә көрүрсән ки, бир әдәд Надүрүстов дөнүб олур дөрд әдәд Надүрүстов. Онлардан бири Москвада, отелдә раһатча ятыр, икинчи Надүрүстов сүр’әтли гатарла Москвадан Днепропетровскийә йол кедир, үчүнчү Надүрүстов Бақыда, өз һалалча хидмәт ери—материал тәһизаты вә сатышы идарәсиндә гуллуғ әдир, дөрдүнчү Надүрүстов Ерли Сәнае Назирлидинин 1 №-ли заводунда хүсуси сазиш үзрә чалышыр.

Бу ишләрин һамысы онун башынын чох сүр’әтлә ишләдийини көстәрир. Баш ишләйир, анчаг башга тәрәфә ишләйир, бу башда һөкүмәтин, халгын хейрини дүшүнмәк үчүн зәррә гәдәр мейл гапылмаз. Бу баш, тәканы бирчә гарындан алыр. Белә олдугда, башга бириси тәрәфиндән истифдә олунуб, ерә атылмыш бир билети көтүрүб һагг-һесаба тикмәк нә чәтин ишдир ки! Яхуд Бақыда 1 №-ли заводун директору М. К. Казымовун вердийи 6 900 манаты о, нә үчүн алыб ичәрийә өтүрмәсин?

Надүрүстов билети дә көтүрәр, пулу да алар, фүрсәт тапса, лап он ики шәһәрдә бирдән гуллуғ әдәр, она һеч бир кәс сөз дейә билмәз. Чүнки онун әлиндә күл кими пешәси вар: тәканверән! О, Дяконов, Граднитски, Казымов кими адамларын көзүндә әвәз әдилмәз мүтәхәссисдир, онун бир сөзүнү ики әтмәк олмаз.

Анчаг Нахман Зеликович мәни багышламалыдыр. Мән онун әсл фамилиясыны бир аз дәйишилмиш тәкилдә охучуларә тәгдим әтдим, онун фамилиясы Надүрүстов дейил, Мандрусовдур. Бу ики ад арасындакы бәнзәйиш мәни бу тәһрифә мәчбур әтди. Охучулар да зәнимчә бу Надүрүстов фамилиясынын Нахман Зеликовичә чох ярашдыгыны тәсдиг әдәрләр. Мән Нахман Зеликович Мандрусовун әсл фамилиясыны бир дә она көрә сөйләмәлийәм ки, бәлкә прокурор да бу ишлә марагланды, Мандрусовун вә онун чибини дөвләт пуллари илә долдуранларын ишинә бир тәкан вурмалы олду.

Теллерекне Баятылауры

Ордубадда, сон заманларда белә бир баяты оху-юрлар:

Эзизинәм, кәл бәри,
Узаг дурма, кәл бәри,
Чагырсан чаваб вермәз,
Телефониска Дилбәри.

Бирдән элә баша дүшәрсиниз ки, Дилбәри эвләриндән чай ичдийи ердә чагырырлар, я күчәдә кедән заман архадан „Ай Дилбәри! Ай Дилбәри!“ дейиб гышгырырлар, гыз да чаваб вермир. Хейир-хейир, сөһбәт телефон үстүндә кедир. Йәни ки, Дилбәр ханым телефон зәнкләринә о гәдәр чаваб вермәйиб ки, гызын адына баяты гошублар.

Дәстәфур районунда да телефона баяты гошулубдур. Амма бу баяты мөзмун этибарилә Ордубадда охунан баятыдан айрылыр. Бурада ашыг сазы элине алыб дейир ки:

Эзизинәм, чәнк эләмә,
Нәфәсини тәнк эләмә,
Наһаг ерә зәнк вуруб,
Башыны дәнк эләмә:

Йәни ки, истәйирсэн лап гиямәтәчән телефон дәстәйини тут гулагына, апараты таг-таг тагылдат. Әкәр телефониска Кения ханым ятыбса, умидини кәс, шайәд ояг олса, сәнә бирчә кәлмә илә чаваб верәчәк:

— Занитдир!

— Ай гыз, бир гулаг ас, көр һараны истәйирәм, сонра даныш.

Элә бурада Кения ханым телефон дәстәйини элине алыб дейәчәк:

Эзизинәм, дәнк эләмә,
Зәнк вуруб чәнк эләмә.
Бүтүн аләм занитдир.
Кенияны дәнк эләмә.

Карякин районунда исә телефонлара баяты гошмайблар, чүнки бурада телефонларын өзү муғамат охуюр. Әкәр радио комитәси билсәйди ки, телефон радионун да ишини көрәчәк, һеч өзүнү эзийәтә салыб, районлара радио чәкдирмәзди. Карякиндә һәмишә радио хәтти илишир телефон хәттинә, дәстәйи гулагына көтүрәндә я сон хәбәрләр эшидирсэн, я да ки, муғамат. Әслиндә бу өзү пис иш дейил, амма телефонла данышмаг мүмкүн олмур.

Бу яхында мән Гарякинә, бизим эмоғлукилә гонаг кетмишдим. Отуруб сөһбәт этдийимиз ердә эмоғлум өзү, арвады, ушаглары чумдулар телефонун үстүнә ки, бу саат башланачаг.

— Нә башланачаг?

— Консерт.

Эвдә бир һәшир гопду ки, кәл көрәсэн. О деди вер мәнә, бу деди вер мәнә, хуләсә, ушаглар бир галмагал салдылар ки, консерт онлара да һарам олду, мәнә дә.

Дедим:

— Эмоғлу бу галмагалданса почта идарәсинин рәиси Намазәлиев йолдашдан хәлиш элә, эвинә беш-он дәнә телефон апараты гойдурсун, концерт оландә һәрә бир дәстәйи тутсун гулагына, динмәз-сөйләмәз гулаг ассын. Ортада да инчиклик олмасын, вәссалам, шүдтамам.

Ч. АСЛАНОҒЛУ

РАДИО МӘ'ЛУМАТ КОМИТӘСИНӘ ИТҺАФ

Рәссам О. САДЫҒЗАДӘ

РАДИО — Эвләринин далы пейин.
КОЛХОЗЧУ — Бир кәндә кәл, сөзүмү дейим.
Көстәр көрүм, һаны пейин?
Сән һаралысан, һаралы артист?
Шән һәятдан, аралы артист.

О деди, мән дедим...

Гоншулар мәнә хәбәр вердиләр ки, һәким Ахундова далынча кәлмишиди, дейирди ки, гызын чан үстәдир. Йүйүрдүм Бузовная, санатория, көрдүм гызым сағ-саламатдыр. Хәтирчәм олуб, кәлдим эвә. Көрдүм һәким Ахундова кәсдириб гапымызы. Деди:

— Гызын тифдир.

Дедим:

— Дүнән десәйдин, инанардым. Индичә гызымын янындан кәлирәм.

— Сәһв эләмә, гызын бу саат хәстәханада ятыр.

Бир һарай салды ки, енә Бузовная кетмәли олдум. Кетдим, көрдүм гызым сағ-саламат, ушагларла ойнайыр. Гыз деди:

— Ай ана, енә нийә кәлдин?

Дедим:

— Гызым, дейирләр сән бәрк хәстәсэн.

Ушаг күлдү, элә күлдү ки, һәким Ахундова бурада олса иди, йәгин, утандыгындан гыпгырмызы гызарарды. Гайытдым эвә, көрдүм ки, Ахундова енә гапымызы кәсдириб. О деди:

— Нахошдур.

Мән дедим:

— Саламатдыр.

О деди:

— Хәстәханададыр, өлүр.

Мән дедим:

— Санаториядадыр, кейф эдир.

О деди, мән дедим, о деди, мән дедим, ахырда икимиз дә бир-биримизә шүбһә илә бахмаға башладыг. Мән элә билдим ки, о дәли олуб, о да элә билди ки, мәнним ағлым ериндән ойнайыб. Гоншулардан бири бизи сакитләшдирди вә кағызлары бир дә көздән кечиртмәйи һәкимдән рича этди. һәким кағыз-кугазларыны төкүшдүрдү, бахыб көрдүк ки, хәстә ушаг бизим күчәнин о башында, башга бинада яшайыр. Гызымдан да үч яш бөйүкдүр.

Бир нөмрәли ушаг хәстәханасында тибб бачысы А. Ю. Клуцк вә һәким Б. Ф. Кукасова адреси долашыг салыблар, Ахундова да әсил хәстә ушағын анасыны ахтарыб тапмаг әвәзинә, башлайыб мәннмлә чәнә-боғаза.

Н. МАМЕДОВА

Бизим езнэ

ДҮНЯДА неч кэс адамсыз олмасын. Гоһум-гардаш, эл-эгрэбэ яхшы шейдир. Бэрк күндэ кара кэлр.

Айыб олмасын, бизим езнэ Халатян Арсени Ханларда танымайн аз тапылар. Кара кэлэн оғландыр. О, бу саат Ханларда райкоопиттифагын сэдридир. Нэр шей элиндэдир, нэ истэсэ элэр.

Мэн селпода ишлэйэндэ аяғымда бир аз пул галмышды. Райкоопиттифаг үч дэфэ ичлас элэди. Он беш мин манатдан өтрү мени эввэл мэхкэмэйэ вердилэр, эллэриндэн бир шей кэлмэди. Вар-йохуму яздылар, ене бир шей чыхмады. Ахырда чарэлэри кэсилди, белэ гэрара кэлдилэр ки, эвимдэки пиянинаны апарыб, борчларына чыхсынлар. Ай апардылар һа... неч езнэ буна разы олар? Гочаг, тапшырды ки, гол чэкин алдыг, анчаг алмайын. Элэ дэ олду. Гол чэкдилэр, алмадылар. Белэ езнэдэн ким наразы галар?

Бизим езнэ гиямэт оғландыр. Неч кэслэ иши олмаз, неч кэсин хатиринэ дэймэз. Райкоопиттифагын ресторан мүдирин Мэдэтову бэлкэ таныяныныз олду. Ейиб-ичэн, эһли кейф оғланларын бири-дир. Онун да едди мин манатлыг бутулкасы чатмырды. Бизим езнэ бу ишин дэ үстүнү ачмады, деди ки, бош бутулканын малыййэти нэдир ки, ондан өтрү адамы күдаза верэсэн? Мэрдимазарлыг яхшы шей дейил.

Яхшы ядыма дүшдү. Бизим езнэнин идарэсинин Кировабадда олан амбар мүдирин Кукасов Гуркенин дэ сэккиз мин манат пулу чатмырды. Ишин үстү ачыланда бизим езнэ Гуркени өз хаһиши илэ йола салды. Нара кетдийини бир езнэ билди, бир дэ Гуркен өзү. Ахы, едди мин манат өзү нэдир ки, языг Гуркен ондан өтрү башағрысы чэксин.

Бизим езнэнин гайны, йэ'ни мэним оғлум Илич Аршакович бурада шофердир. Онун да аяғында ики мин манат пул галмышды. Езнэмиз иши элэ дүзэлтди ки, шоферин неч көзүнү пүфлэйн дэ олмады.

Бэли, бизим езнэ белэ езнэдир. Намыя эл тутур, неч кэси наразы салмыр, намынын дэрдинэ дэрман олур. Анчаг онун иши бу ахыр заманда бир балача дүйүнэ дүшүб, йэ'ни, бир элэ шей дейил һа, амма ене дэ бир аз башағрысына сэбэб олуб.

Бизим езнэнин кейфи истэйиб, юхары тэшкилатларын хэбэри олмадан өзү үчүн гэшэнк бир мағаза тикдириб, зарафат дейил, бу ишэ етмиш беш мин манат пул сэрф элэйиб. Инди башлайыблар, нэ вар, нэ вар, бу ишин сметасы тэсдиг олунмайыб, мал дөвриййэсиндэн пул көтүрүб, мағаза тикдирмэйэ сэнин ихтиярын йохдур, нэ билим, бу ишдэ сэнин бир хүсуси хейрин вар. Бу да сөздүр?!

Иши һай-күйэ салмасайдылар, езнэ ики күнүн ичиндэ етмиш беш мин нэдир, лап едди йүз мин манат да дүзэлдиб верэрдди, мағаза һөкүмэтэ газанч галарды, езнэнин дэ үзүнэ сөз кэлмэди.

Анчаг, бурада бир элэ шей йохдур ки, езнэ бэрэсиндэ никаран галаг. Халатян Арсен белэ гочаг оғландыр ки, дэйирманын боғазына өлү салсан, дири чыхар.

АРШАК ДАЙЫ

Халаткыр Мөлмэдрэб

БИРИ вар иди, бири йох иди, Тавус ра йонунда бир Рүстэм дайы вар иди, Рүстэм дайынын да аман-заман бир чамышы вар иди. Күнлэрин бир күнү Рүстэм дайы хэбэр чатды ки, эй дили-гафил, нэ ятмысан, чамыш учду. Рүстэм дайы мүдир олдуғу су идарэсинин ишини алт-алтда, үст-үстэ гоюб, кэлди Газгулу кэндинэ кэдэн йола. Нэ көрдү... о көрэни неч дүшмэн дэ көрмэсин. Көрдү ки, языг һейван архасы үстэ йыхылыб, он-он ики метр дэринликдэ дэрэйэ, зар-зар зарылдайыр.

Һейваны бу һалда көрөндэ аз галды ки, Рүстэм дайынын үрэйи кедиб, гэш элэсин.

— Белин сынсын, мал отаран!— деди, мэним белими сындырдын. Инди мэн башыма нэ күл төкүм. Бу чөл-биябанда дэрдими кимэ дейим?

Бу заман, элэ бил ки, бир адам Рүстэм дайынын гулағына деди:

— Эй бэни-адэм, сэн ки мүдирсэн, мүдир чамышына завал йохдур. Бир папаг элэсэн, дүня-алэм бурая төкүлэр.

Бу сэс Рүстэм дайынын көзүнэ ишыг, голуна гүввэт верди.

Бу эһвалатдан ярым саат кечмэмиш Тавуса чар чэкилди ки, дэһнэ учуб, селсу алэми көтүрүб башына. Чуварлар, мираблар элаяға дүшдү, шофер Василини тапдылар. „Газ 51“ машинына тахта-шалбан йүклэйиб, үз гойдулар дэһнэйэ тэрэф. Машынын далынча да онбеш-ийirmi нэфэр дүлкэр, дэмирчи, фэһлэ йола рэван олду.

Аз кетдилэр, үз кетдилэр, дэрэ-тэшэ дүз кетдилэр, кэлиб чатдылар мэнзил башына. Көрдүлэр ки, Рүстэм дайы эли гойнунда, бойну чийниндэ, мэлүл-мэлүл даяныб, көзүндэн дэ килдир-килдир яш ахыр. Буну көрэн су идарэси ишчилэринин дэ эһвалы позулду. Онлардан дүня көрмүш бир пираны киши габаға кэлиб деди:

Ам дайынын

Чамышы

тәссам КФавуд

— Урайни сыхма, ай Рүстәм дайы, бир дәнненин учмасы нәдир ки, онун үчүн сән гәм дәрәсына батырсан, дәннә учубса биз сағ-салаһат гуллуғунда даянмышыг, бу саат дүзәлдәрик.

Рүстәм дайы аһ чәкиб, һашийәли дәс-мал илә көзүнү силди.

— Дәрдим бөйүдүр, ай чамаат, тәкчә дәннә учса иди нә вар иди ки, учан дәннә дейил. Учан мәнним аман-заман бирчә чамышымдыр. Бу дөрд мәни яндырыб-яыр.

Өз мүдиринә гуллуғ көстәрмәк истәйәнләр дәрәйә төкүдүләр. Чамышын гуйруғундан япышан ким, бойнуну гучаглаян ким, башыны сығалаян ким, ағзынын көпүйүнү силән ким! Барафат дейил, чамыш мүдир чамышы иди.

Элә бу вахт шәһәр тәрәфдән бир курулту гопду, бир курулту гопду ки, кәл көрәсэн. Көй курулдады, шимшәк чахды, тоз аләми көтүрдү. Бир аздан сонра тозу ичиндән бир гәлтә пейда олду. Гаралты нә гаралты, адамлар көзләрини зилләйиб баханда, көрдүләр ки, ери-көйүләрзәйә салан бу нәнәнк „ДТ-54“ маркалы трактордур. Киши трактору көрән кими бир аз да көврәлди.

— Көрүм о МТС директору Бәшир һеч вахт дарда галмасын, киши сөзүмү ерә салмайыб, дар күнүдә мәнә трактор етирди. Инди, ай чамаат, мәнни истәйән әлдән зирәк олсун.

Тавус району су тәсәррүфаты шәбәсинин мүдири Рза Әскәров голларыны чырмалайыб, кирди мейдана. Тахта-шалбаны дәрәйә тулладылар, усталар ишә киришдиләр, бир бөйүк ешик гайырыб, чамышы камали-сәлигә илә миндирдиләр еши-йә. Дөврәсинә кәндир бағлайыб, бир учуну бәнд эләдиләр трактора. Матору ишә салдылар, матор күи верди, кәндирләр һәрәкәтә кәлди, чамыш ериндән гопду. Адам-

лар чамышы бөйүк тәнтәнә вә дөбдөбә илә кәтирдиләр Рүстәм дайынын эвинә.

Эвин габағы адам илә долу иди. Досташна, гонум-әгрәба Рүстәм дайыя башсағлыгы вермәйә кәлмишдиләр.

— Балаларынын чаны сағ олсун, ай Рүстәм дайы. Әчәлдән гачмаг олмаз, шүкүр элә ки, бу бәдбәхтлик һейванын башына кәлиб, адам башына кәлмәйиб.

Бу заман енә Рза Әскәровун сәси учалды.

— Ай чамаат, чамышы кәсирик, ярысыны базарда сатачағыг, ярысыны да Рүстәм дайы су идарәси ишчиләринә бағышлайыр, кишиләр зәһмәт чәкибләр.

Һейван кәсилди, һәрә бир пай алыб, эвинә кетди.

Инди сизә кимдән хәбәр верим, кимдән хәбәр верим, су идарәсинин хәзинәдарындан. Фәһләләрә мааш пайлаянда хәзинәдар деди ки, һәрәниздән 80 манат пул тутурам.

— Сорундулар нийә?

Хәзинәдар чаваб верди:

— Кишинин әтини емисиниз, бәс пулуну вермәзсиниз?

Фәһләләрдән Бәдир Әлиев, Имран Тағыев, Мәһәррәм Мәһәррәмов, Гафар Тағыев, һәсән Әләкбәров вә башга йолдашлар әтираз әдәндә, хәзинәдар онлары баша салды ки:

— Айыбдыр, бала, мүдиримизә бәдбәхтлик үз вериб, әли ашағыдыр, кәрәк она көмәк әдәк.

Пуллар йығылыб гуртаранда чамыш нағылы да гуртарды.

Дәрәйә бир чамыш дүшдү, дәриси дәри идарәсинин, әти фәһләләрин, пулу да Рүстәм дайынын.

Бешинчи ТОН КӨЗЛӘНИР

БИРИНЧИ той мәчлисә Әлибайрамлы районунун Рәнчбәр кәндиндә гурулмушду. Өзү дә чох дәм-дәскаһлы иди. Чалан, чағыран, охуян, ойнаян бир-биринә гарышмышды.

Ханәндә гавалы әлине алыб, мәләһәтти сәс илә:

Бу той кимин тоюдур, тоюна гурбан олум.

Бу тойда ойнаянын, боюна гурбан олум!—

дейән кими, гонағлардан бири дилләнди:

— Ай балам, сорушмаг айыб олмасын, бу кимин тоюдур?

— А киши, кимин олачаг? Әләскәр һүсейновун!

— һансы һүсейнов?

— Еддилик мәктәбин мүәллими.

— Кими алыр?

— Сәдәфи.

— Олсун-олсун... оғуллу-гызлы олсун!

Арадан бир о гәдәр кечмәди ки, районун башга бир кәндиндә дә той мәчлисә гурулду. Енә дә чалдылар, охудулар, енә дә кимин исә дили динч отурмайыб сорунду:

— Ай ушаг, тоюн бәйи кимдир?

— Ким олачаг, һүсейнов!

— һансы һүсейнов?

— Еддилик мәктәбин мүдири Әләскәр мүәллими!

— Киминлә эвләнир?

— Күбра илә.

— Бәс Сәдәф?

— Ушағыны верди голтуғуна, йола салды эвләринә.

Үчүнчү тоя чағырыланлар кейфә башламамыш, бәйи көрмәк истәдиләр. Бәй мәчлисә кирән кими һамы бир ағыздан:

— А киши, биз буну таныйырыг. Бу ки Губалы кәндиндәки еддилик мәктәбин мүәллими Әләскәр һүсейновдур—дедиләр.—

Анчаг, кәлин кимдир, кәлин?

— Мәдинә.

— Бәс Күбра?

— Бошанды.

— Ушағы нечә олду?

— Өзү илә апарды.

Дөрдүнчү тойда бәй айыг дүшдү вә алмаг истәдийи Губа ханыма деди ки:

— Билирсән нә вар? Тоюмузу сәсә салмаяг. Элә өз арамыздача, худманы, гейри-рәсми кәбинимизи кәсдирәк, гуртарсын-кетсин!

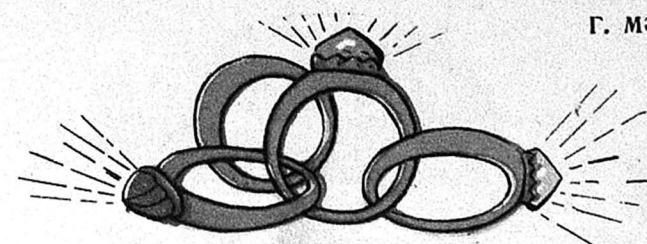
Тәзә кәлин буна разы олду. Той да баш тутду. Өзү дә оғуллу-ушағлы олду. Анчаг бу той мүәллимин үрәиндән дейилди.

— Зурна-гавалсыз той мәнним һеч хошума кәлмир!—дейә һүсейнов бешинчи тоюн эшгинә дүшдү. һәр шейи һазырлады. Анчаг, гой мәчлисә үчүн Газымәммәд районунда бөйүк зал тапылмады. Она бир досту ағыллы мәсләһәт көрдү:

— Сән истәдийин зал Бакыда, Маариф Назирлийиндә вар. Ийирми илдә азы он беш ердә ишләмисән. Мүәллим, мүдир, дәрәс һиссәси мүдири, маариф шәбәси тәлиматчысы олмусан. Сәни Маариф Назирлийиндә яхшы таныйырлар. Әризә яз, бир һәфтәлийә залы истә, верәрләр, сөзүнү ерә салмазлар. Гой бу тоюн да Бакыда олсун.

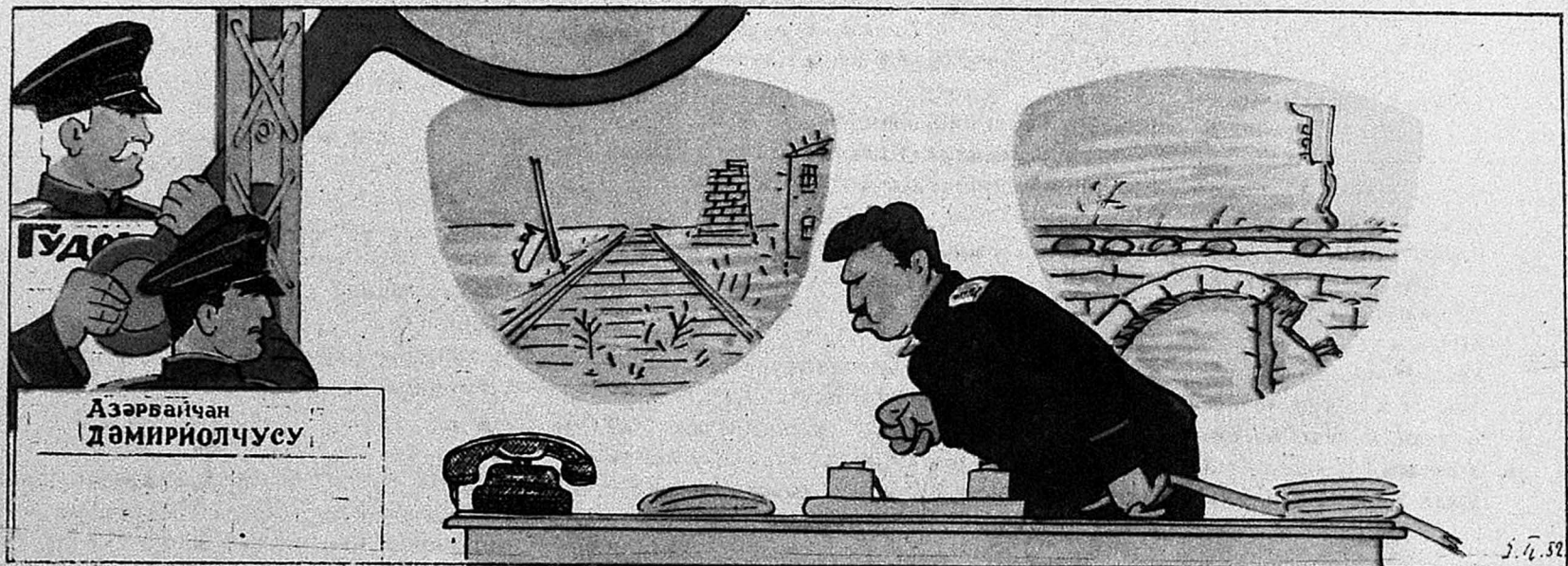
Әләскәр һүсейнов достунун мәсләһәтинә гулаг асды, әризәни языб, Маариф Назирлийинә көндәрди. Биз инанырыг ки, Маариф Назирлийи һүсейновун хаһишини ерә салмаячаг. Башы тез-тез эвләнмәйә гарышыб, мәктәби, дәрәс, ушағларын тәрбийәсини унудан, ийирми илдә инкишаф әтмәйән мүәллимә Бакыда, өз залында элә бир той тутачаг ки, дады гиямәтә кими дамағындан кетмәсин.

Г. МӘММӘДЛИ

Нөгсанларын үстү өртүләндә Н. Әһмәдовун үзү күлүр.

Вай ондадыр ки, нөгсанларын үстү ачыла!..

Билдирки сөһбәт

КЕЧМИШДӘ, тәхминән ил ярым бундан әввәл Маштағы районунун Бузовна гәсәбәсиндә бир кечә мәктәби, бир дә онун Әдһәм адлы мүдири вар иди. Бу мүдир әслән тәбиәт-кимя мүәллими иди, анчаг бу фәнндән зәһләси кедәрди. Ондан сорушанда ки, ай Әдһәм мүәллим, сән ки тәбиәт-кимя мүәллимисән, нә япышмысан дилин яхасындан, нә үчүн дил дәрси дейирсән?

О, быгалты күлүмсүнүб дейәрди:

— Дил ки вар, үрәйин ачарыдыр, дили билмәсән, фәнни билмәсән. Фәнни дә ки, билмәдин фәнди билмәзсән.

Доғрудан да „Аршын мал аланда“ тачир Әскәр демишкән, Әдһәм мүәллим өйрәниб пүрфәнд олмуш, бу ишә бәнд олмушду. О, дилдән башга һим-чим билән, ишарә ганан оғлан иди. Мәсәлән, дәрси вә я ичласын ширин ериндә, бир дә көрәрдин Әдһәм мүәллим янындакы һәмпиәләсинә һим әләди, икиси дә галхды. Сорушанда ки, һара белә? О, тез әлини богазына апарыб, бир чиртмәк вурарды, онда биләрдин ки, бәли, Әдһәм мүәллим кетди богазыны ислатмаға, вә я мүәллимләрә мааш пайлананда, бир дә көрәрдин, мүдир дөрд бармағыны гатлайыб, ишарәт бармағыны галдырды, я да бу вәзийәтдә баш бармағыны шәһадәт бармағына дирәди. Онда пул алан да тәклифини баша дүшүб, мүдирин пайыны айырарды. Пайын мигдары баш бармағын әниб-галхмасындан, бир дә ки, мүдирин инсафындан асылы оларды.

Әдһәм мүәллим яман көрүб-көтүрән адамды. Бир имзаны бир дәфә көрдү—гуртарды. Бунун үстүндән лап беш ил кечсәйди, ону юхудан оядыб, десәйдин ки, һәмин адамын имзасыны чәк, һәмин дәгигә чәкәрди. Өзү дә әлә чәкәрди ки, имза саһиби өзүнүн әсил имзасындан бәдкүман оларды.

Әдһәм мүәллим сәнинки-мәнимки билмәзди. Мәктәбә нә гәдәр гәзет, журнал, китаб кәлсәйди, бирбаш дашыярды әвинә. Сорушанда дейәрди: „Мәктәбин малы, мүдирин малы—нә фәрги вар?“

Әдһәм мүәллим чох сәбирли, тәмкинли бир адам иди. О вахт мәктәб яман көкдә иди. Синифләрин гапысы гыфылланмыш, тәлә-

бәләр дәрсдән үз дөндәрмишди. Мәзачынын түндлүйүндән гызлар дәрси бурахыб гачырдылар. һагг-һесаб гарышмышды. Анчаг Әдһәм һеч гәрардан кетмирди, ериндән дә тәрпәнмәк истәмирди. Ахырда илк партия тәшкилаты ишә гарышмалы олду. Гарышды, әлә пис дә гарышмады. Маштағы район партия комитәсиндән нүмайәндә кәлди, йығышдылар, данышдылар. Әдһәм мүәллим дә данышды, ялварды-яхарды, вичдан, намус, әхлагдан дәм вурду. О, бу районда бир-ики дәфә үзүгара чыхмыш, айыб олмасын, говулмушду, инди дә исти ериндән айрылмаг истәмирди, бир дә Бузовнанын һавасы она дүшүрдү. Ичласда ериндән галхан Әдһәмдин чохдан ядындан чыхартдыгы көһнә әһвалатлары гурдалайыб, ортая чыхартды, онун ишләрә кейдирдийи донлар союндурулду, чәдийи малаларын үстү ачылды. Ичласда бир нәфәр сорушду:

— Ай йолдаш мүдир, бир илдә дә он беш катиб дәйишәрләр? Бунларын бири пис олду, беши пис олду, йохса он беши дәр?

Әдһәм мүәллим Әлинин папағыны Вәлинин, Вәлининкини Әлинин башына гоймагы чох яхшы бачарырды. О бир дәгигәнин ичиндә мүәллимдән—китабханачы, сүпүркәчидән катиб дүзәлдир, онларын маашынын бир гисмини чибинә өтүрәрди.

Ичласдакы сөһбәтләрин чоху ядымдан чыхыб, анчаг бирчә ядымда галан будур ки, партия ичласында 38 нөмрәли кечә мәктәбинин мүдири Әдһәм Әфәндиәв йолдашы совет мүәллими кими ш рәфли бир ада лайиг олмадыгы мүәййән әдилди. Протокол язылды, Маштағы район партия комитәсинә көндәрилди.

Бу сөһбәтдән илярым кечир. Белә дейисләр ки, протоколлар район партия комитәсинин кечмиш катиби һәбиб Әлиев йолдашы әлине кечәп кими бирдән-бирә йох олуб. Бах, бу тәзә сөһбәтдир. Итән вә я гәсдән итирилән протоколлар район партия комитәсиндә һәлә инди дә ахтарылыр. Әдһәм мүәллим дә өз көһнә пешәсиндә, көһнә мөгамында галыр.

Һөрмәтлеш Кирпи!

дейдә, күлүр, 1 нөмрәли канторун мүдире Рәсуловун янына кедирик, башыны булайыр. Билмирик дәрди-мизи кимә дейәк.

ШАМХАЛОВА, ЮСИФОВ.

Ленин району, Шаумян станциясы
Илич адына күчә, 822-чи корпус

Һөрмәтли Кирпи!

Пәнчәрәмиз сынмышды, таванымызын да тахталары сөкүлмүшдү, араларындан торпаг төкүлүрдү. Эвләр идарәсинин 1 нөмрәли канторуна мурачиәт этдик. Дедиләо „эризә язын“.

Эризә языб, 1951-чи ил октябр айынын 15-дә Рәсулов йолдаша вердик. Сабаһы кәлиб эвимизә бахды, аһ чәкиб, башыны булады. Дедик:

— Нийә башыны булайырсан?

Деди:

— Бәнд олмайын, адәтимдир! О ки галды пәнчәрәниз, үч күнә кими дүзәлтдиррәм.

Үч күн олду үч һәфтә. Ахыр ки, алтымыш доггуз күндән сонра эриземизин үстүнә язды ки, „ичра олунсун“. Инди эризә вердийимиз вахтдан үч йүз күн кечиб. Үч күнә вәд олунан тә'мир нә башланыб, нә дә гуртарыб. Коммунал-мәнзил идарәсиси Һүсейнов йолдаша дәрдимизи

Һөрмәтли Кирпи!

Бир илдән артыгдыр ки, „Медик“ көнүлү идман чәмийәтинин залыны тә'мир этдирмәк үчүн биз Бакы сәһийә шө'бәсинин мүдире Сеидов йолдаша мурачиәт эдирик. Сеидов йолдаш һәмишә дейр:

— Бизим тә'мир-иншаат канторумузун Бакы илә һеч бир әлагәси йохдур.

Сиздән хаһиш эдирик, бизим бир нечә суалымызы Сеидов йолдашын нәзәринә етириб, ондан чаваб аласыныз.

1. Әкәр бу канторун Бакы илә әлагәси йохса, бәс нә үчүн ады Бакы илә башлайыр?

2. Сеидов йолдаш һансы шәһәр-дә яшайыр вә һансы шәһәрләрин ишләри илә мәшғулдур?

3. Әкәр бизим ағырлыг галдыран идман усталарымыз тә'мир олуначаг залы элләри үстә галдырыб, шәһәрдән гыраға чыхартсалар,

Сеидов йолдаш о заман бу зал илә мәшғул олар, я йох?

Биринчи дәрәмәли идман усталары: ЛУТФӘЛИЕВ, ӘСКӘРЛИ, МЕНДИЕВ вә б.

Кирпи гардаш!

Бу ил май айында Бакыдан Лерик районуна көндәрилән мәктүб августда гайыдыб, өзүмүзә чатды. Мәктүбә бахаркән, Лерик району рабитә шө'бәсинин мүдире Шурад оғлу Әләкбәр Шириев йолдашын чох гонагчыл бир адам олдуғуну анладыг. О, Лерик районунун көзәл йәлаг олдуғуну нәзәрә алараг, мәктүбу сәрин һавада үч ай гонаг сахламышдыр.

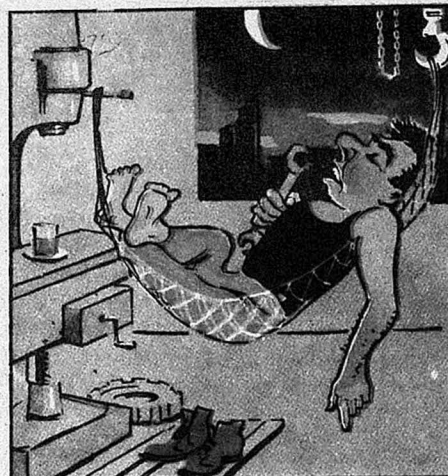
Мәктүбун үстүндә язылыб ки, „Вахты өтүб, кәлдийи ерә гайтарылсын“. Аңчаг бу „вахты өтүб“ өзүнүн мә'насы бизим үчүн алашылмыр. Әкәр мәктүбун вахтынын өтдүйү нәзәрә алынрыса, бу, доғрудур. Чүнки үч ай бир бөйрү үстә ятыб галан мәктүб нә ону көндәрән вә нә дә ону алан үчүн мараглы олмаз. Йох, мәктүбун йәлагдан гайытмагы нәзәрәдә тутулурса, бу, доғру дейил. Чүнки, Бакыда сәринләр элә индичә дүшүр вә мәктүб йәлагдан лап вахтында гайытмышдыр.
М. БӘДӘЛОВ

КИРПИ КӨМӘК ЭИЛӘДИ

Рәссам П. ШАНДИН

БӘ'ЭН БЕЛӘ ДӘ ОЛУР

Иш ериндә

Ишләмән әвәзинә кечә сәһәрә кими динчәлмишдир.

Кечә санаториясында

Динчәлмән әвәзинә кечә сәһәрә кими „ишләмишдир“.

„Кирпи“ журналынын биринчи нөмрәсиндә „Китаб, гоз вә саирә“ сәрләвһәли мәгалә дәрч әдилмишиди.

Лерик район мәдәни-маариф шө'бәсинин мүдире Х. Әлиев йолдаш редакциямыза көндәрдийи чавабда билдирмишдир ки, мәктүб район мәдәни-маариф шө'бәси ишчиләринин мушавирәсиндә музакирә олунмуш вә көстәрилән фактларын доғру олдуғу мүййән әдилмишдир.

Лерик районунун Шинкәдүлан кәнд китабханасынын мүдире Мухтар Һәсанов ярытмаз ишләдийи үчүн вәзифәсиндән кәнар әдилмишдир.

Журналын биринчи нөмрәсиндә Бакы шәһәр үчүнчү миллис шө'бәсиндә вәтәндашларә верилән паспортларын дүзкүн язылмамысы көстәрилмишди. Азәрбайжан ССР ДТН муавини Чавәдов йолдаш редакция яздыгы чавабда билдирмишдир ки, мәктүбдә көстәрилән фактлар йохлама заманы доғру чыхмышдыр. Бу ишдә мүгәссир олан миллис ишчиси һаггында лазыми тәдбир көрүлмүшдүр. Паспортларын дүзкүн язылмамысына нәзәрәти артырмаг үчүн бүтүн миллис шө'бәләри рәисләри нә көстәришверилмишдир.

Редактор—Әвәз Садыг. Редакция һей'әти: Сүлейман Рүстәм, Сабит Рәһман, Сүлейман Мәликов, Казым Казымзада, Гулам Мәммәдли, Рза Шайвәләд.

„Коммунист“ гәзетинин нәшри. Редакциянын адреси: Бакы, Коммунист күчәси, 1113, 4-чү һаны, 2-чи мәртәбә. Тел. 3-17-27. Абуна гиймәти: айлығы 3 манат.

ФГ 1931 Сифарыш № 465. Тиражы 20000. Кағыз форматы 72×105¹/₂. Чана имзалаймыш 5/1X-52.

Азәрбайжан ССР НС янында Полиграфия сәнаен, нәшрият вә китаб тиражировлау идарәси 26 комиссар адына мәтбәә. Бакы, Әли Байрамов күчәси, № 3.

Республика
Китапханасы
1685

Сүмдүч Ахунбаба

Бүтүн дүня Сүлһ Шурасынын гәрары илә анадан олмасынын 1000 иллик юбилейи кечирилән Әбу-Әли Сина дүня мәдәнийәти тарихиндә бөйүк бир алим, мүтәфәккир' вә һуманист кими яшамагдадыр. Онун гиймәтли әсәрләри вә һикмәтли сөзләри бу күн дә өз күчүнү сахлайыр.

ӘБУ-ӘЛИ СИНА—Дүшмәнинлә дост олана, сән дә бах бир дүшман кими
Илан үстә гонан милчәк, зәһәрлидир илан кими.